

Itinerari número 4 Des del Cortalet fins a l'Estany Europa

Identificació: Número 4 i pictogrames de color taronja

Temps i quilòmetres

Km	Lloc	Temps**
0	Mas el Cortalet, Centre d'Informació	0
0,1	Aguait Quim Franch	1 min
0,4	Aguait dels Roncaires	5 min
1,0	Mas Trencat	15 min
1,6	Cruïlla cap a can Comes / platja / ag. d'en Túrries	25 min
(+1,5±)	Ramal cap a l'Aguait d'en Túrries	(+25 min±)
2,8	Trencant cap a l'estany Europa	40 min
3,2	Aguait de les Miloques - estany Europa	45 min
3,6	Aguait dels Capons - estany Europa	50 min
3,8	Observatori Bernat de Berriach - depuradora	55 min
4,0	Passera sobre la Muga - accés a Empúriabrava	60 min

*distància acumulada **el temps indicat és l'acumulat, aproximat i no inclou l'estada a dins dels observatoris

Connexió amb d'altres itineraris:

Aquest itinerari és, en part, el tram inicial de la volta sencera a la reserva de les Llaunes. A mig recorregut connecta amb l'it. 3 (🚶🚶🚶), que va a la platja i segueix cap al sud, fins a coincidir amb l'it. 2 (🚶🚶). Aquest va fins al mas del Matà, on enllaça amb l'it. 1 (🚶🚶), que duu al Cortalet. La volta ocupa unes 4 hores. Així mateix, aquest itinerari forma part de la Ruta dels Estanys, que permet travessar el Parc Natural amb bicicleta.

Serveis:

Al Cortalet hi ha WC, així com aigua potable. També hi ha una màquina expendedora de begudes, i a l'aparcament, servei de bar a l'estiu.

Situació:

Recomanacions i normes per als visitants

Aquest és un itinerari lineal: els temps indicats són només d'anada, tingueu en compte els temps de tornada en organitzar la visita.

Aquest itinerari disposa d'alguns aguait preparats per a l'accés de persones amb limitacions de mobilitat. Consulteu el mapa interior per planificar la visita.

Els aparcaments del Parc Natural no disposen de servei de vigilància permanent. No deixeu objectes valuosos a dins dels vehicles.

Es poden concertar els serveis d'un guia al Centre d'Informació. Els grups que vulguin fer una visita sense servei de guia han de comunicar la visita amb antelació.

Per gaudir de l'observació de la fauna és recomanable disposar de prismàtics. Se'n poden llogar al Centre d'Informació.

La pràctica de l'acampada lliure no és permesa en l'àmbit del Parc.

A la primavera, l'estiu i la tardor convé portar repel·lents de mosquits.

La captura i recol·lecció d'animals i plantes no són permeses al Parc. Respecteu les flors, els cargols i els bolets.

Respecteu el silenci, especialment dins dels observatoris: accediu-hi sense fer soroll i tanqueu la porta amb cura.

Procureu generar el mínim de residus, eviteu les llaunes, els brics, paper d'alumini, etc. Utilitzeu les papereres situades als aparcaments o emporteu-vos la brossa que genereu.

Centre d'Informació del Parc Natural

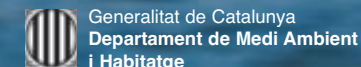
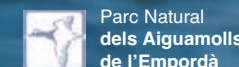
Mas El Cortalet
17560 Castelló d'Empúries
Telèfon: 972 454 222 / Fax: 972 454 474
Horari: del 1-IV al 30-IX: de 9.30 a 14.00 i de 16.30 a 19.00
del 1-X al 31-III: de 9.30 a 14.00 i de 15.30 a 18.00
www.parcscdecatalunya.net

Itineraris

- El Cortalet
- Estanys Europa

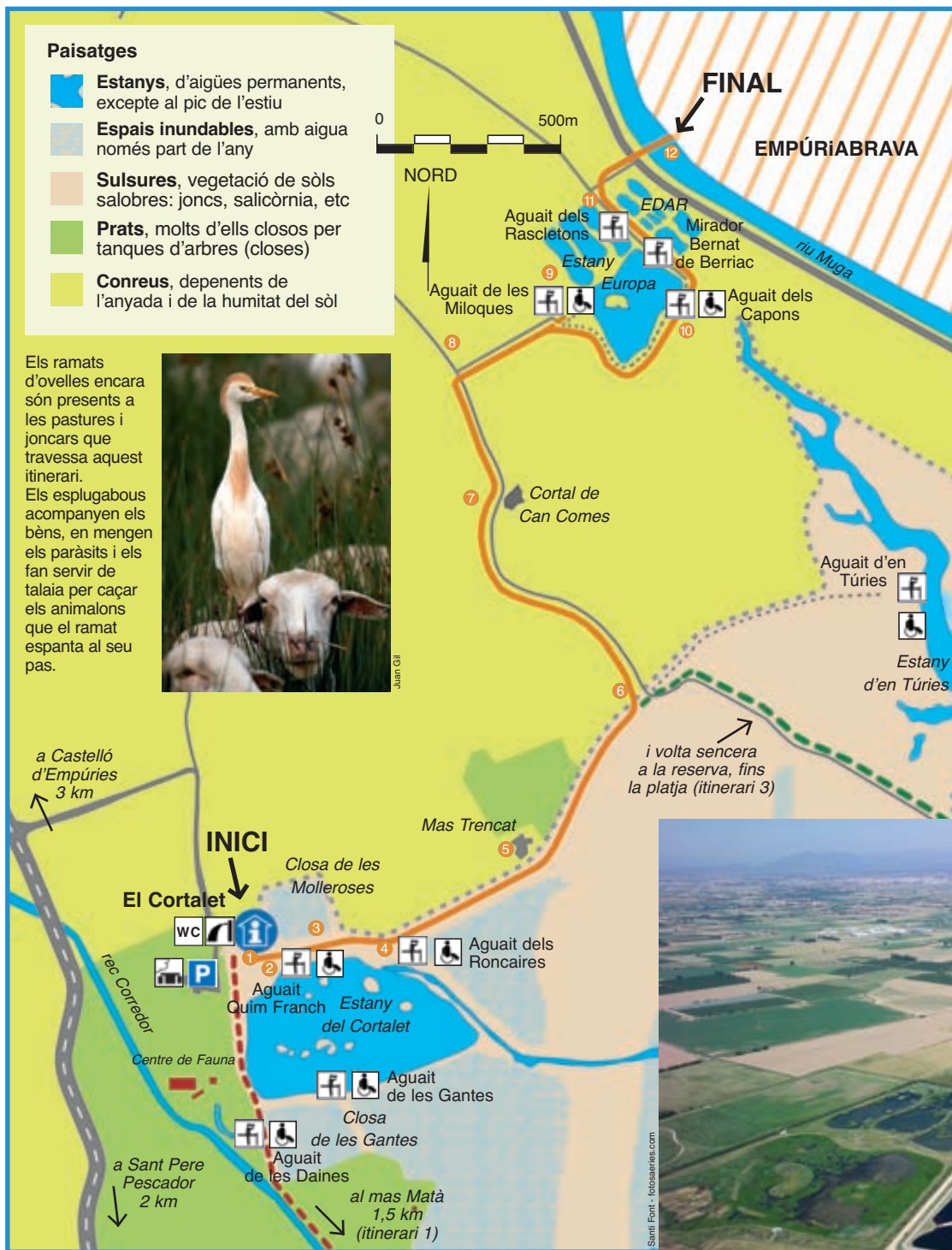
4

Itinerari número 4 Des del Cortalet fins a l'Estany Europa

Descripció general de l'itinerari i indicacions:

L'itinerari enllaça dos espais humits creats pel Parc Natural, i connecta alhora el Cortalet amb Empuriabrava. Travessa un tros de la plana agrícola, nua d'ombres, i fer-lo a peu pot ser feixuc en temps de calor, però és interessant tot l'any. Es pot fer en bicicleta.

- 1 L'itinerari parteix del Cortalet, centre de recepció de visitants del Parc Natural.
- 2 A 50 metres d'aquí hi ha l'aguait Quim Franch, idoni per observar els ocells de l'estany. Just en sortir d'aquest aguait, de seguida a mà dreta, comença l'itinerari, vorejant un tros de rec amb tamarius i, passada una tanca de fusta, tombant a la dreta.
- 3 El camí deixa a la dreta el tal·lús o mota que marca el límit de l'estany del Cortalet, mentre que a l'esquerra, amagada per tamarius, trobem la closa de les Molleroses, sovint inundada.
- 4 Passada una altra tanca de fusta trobem un trencant a mà dreta que ens permet accedir a l'aguait dels Roncaires, idoni per observar l'estany del Cortalet a primera hora del matí (tindrem el sol ixent a l'esquena). Passat l'aguait el camí segueix recte.
- 5 Havent vorejat, a la nostra esquerra, la tanca que protegeix els límits de la Reserva Integral, arribarem vora les runes del mas Trencat. Aquí el camí fa un lleuger revolt cap a l'esquerra.
- 6 El camí, que transcorre per una àmplia plana, tomba a mà esquerra tot travessant la tanca perimetral de la Reserva. A mà dreta trobem el trencant cap a la platja (itinerari 3), i el ramal cap a l'Estany d'en Túries i el seu aguait, a uns 10 minuts d'aquí.
- 7 Arribem al portal del Cortal de Can Comes, després d'haver fet un ample revolt i havent deixat a mà dreta el corral on tot sovint hi ha ovelles.
- 8 Al primer trencant tombem a la dreta, i prenem el camí vorejat de pollancre que, cap a llevant, ens durà a l'estany Europa.
- 9 En arribar al límit de l'estany, trobem un trencant que, a mà esquerra, ens durà al primer dels aguait, el de les Miloques.
- 10 L'itinerari, que voreja l'estany pel sud i fa un colze pronunciat cap a l'esquerra, arriba a l'aguait dels Capons, amb bones vistes sobre el conjunt de l'estany, amb el Pirineu de rerefons.
- 11 L'itinerari segueix vorejant l'estany, fa un nou revolt cap a l'esquerra i transcorre amb l'Estació Depuradora d'Aigües Residuals d'Empuriabrava a mà dreta. Dalt d'una construcció de servei de l'EDAR hi ha un mirador.
- 12 El recorregut travessa l'EDAR i s'enfila per un pont peatonal que arriba a la urbanització Empuriabrava tot creuant la Muga, amb bona vista sobre el bosc de ribera.

Els ramats d'ovelles encara són presents a les pastures i joncars que travessa aquest itinerari. Els esplugabous acompanyen els bous, en mengen els paràsits i els fan servir de talaia per caçar els animalons que el ramat espanta al seu pas.

Juan Gil

Llegenda

- Itinerari 4**
- Itinerari 1**, del Cortalet al Matà
- Itinerari 3**, volta sencera a la reserva, fins la platja del Matà (tancat del 15/IV al 15/VI)
- Carretera, camí**
- Límit de la reserva integral**
- Sender**
- Observatori**
- Accés per a persones amb mobilitat reduïda**
- Àrea de lleure i pícnic**
- Font d'aigua potable**
- Centre d'informació**

A la fotografia podem apreciar, a primer terme i d'esquerra a dreta, l'estany Europa amb la vegetació aquàtica que el cobreix en bona part; l'Estació Depuradora d'Aigües Residuals d'Empuriabrava, amb les diferents llacunes; la Muga amb la passera que travessa el riu, i Empuriabrava. Al fons, Castelló d'Empúries i la plana empordanesa.

Santi Font - fotoserfes.com

L'itinerari s'inicia resseguint la riba nord de l'Estany del Cortalet, deixant a mà esquerra l'àrea inundada de la closa de les Molleroses. Travessa part de la plana litoral al sud de la Muga, en la zona de transició entre la vegetació natural de sòls litorals salins i inundables -les sulsures, a la dreta a la fotografia-, i els conreus i pastures de més a l'interior. Passat el cortal de Can Comes, tomba a mà dreta per permetre la visita de l'estany Europa, d'origen artificial i que recull les aigües netejades a l'Estació Depuradora d'Aigües Residuals d'Empuriabrava. Finalment, el recorregut travessa el riu Muga i arriba a la urbanització d'Empuriabrava.

Cames-llargues (a primer terme) i flamencs, entre d'altres ocells, a l'estany Europa al principi de la primavera. Al fons, el Canigó encara nevava.

D'oasi a oasi entre conreus i sulsures

Aquest itinerari connecta dues de les zones inundades més singulars dels Aiguamolls, ambdues fruit de la gestió decidida del Parc per tal de recuperar estanys i espais humits.

L'estany del Cortalet, d'una banda, creat a finals dels 80 vora el centre d'informació del Parc, és un dels espais humits del país més rics en ocells i més fàcilment visitables, amb tres aguait al seu voltant, dos dels quals podem visitar en aquest itinerari.

L'estany Europa, a l'altre extrem del recorregut, fou creat als anys 90 per tal d'aprofitar les aigües provinents de l'EDAR d'Empuriabrava i Castelló d'Empúries. Un cop depurades, la vegetació aquàtica de l'estany n'acaba d'eliminar l'excés de nutrients orgànics. Així, es crea un ecosistema d'origen artificial però de gran riquesa natural.

Entremig, l'itinerari transcorre per la zona de transició entre els aiguamolls i els conreus de la plana. Són espais planers, amplis i quasi sense arbrat, d'aparença poc acollidora -certament, amb tramuntana forta o al pic del dia a l'estiu-, però amb una buidor i una màgia especials. A més, acullen un seguit d'espècies de llocs oberts i agrícoles, prou interessants.

Quatre estacions mil descobertes...

Primavera

Com arreu, és l'època de l'esclat de vida. Reverdeixen els canyissars i els balcars dels estanys, i floreix el lliri groc a finals d'abril. Marxen ocells cap al nord, però n'arriben de nous per criar a la zona, o només de pas. D'aquests darrers, limícols, fumarells o ànecs diversos. Cames-llargues, abellerols, martinets menuts i agrons rojos, entre d'altres, es quedaran a fer niu. Les cigonyes, coll-verds, cabussets, polles i fotges també activen la cria.

L'observatori dels Rasclatons permet observar una espai on hi nidifiquen espècies com la fotja vulgar, la polla d'aigua, i nombrosos moixons del canyissar,

Estiu

La plana despallada ens pot semblar un desert inacabable si la fem a peu al pic del migdia: l'estiu és temps de fer l'itinerari amb bicicleta, o bé a l'alba, quan hi canten el trist, el bitxac i la cogullada, o al capvespre, moment de sentir el torlit. L'estany del Cortalet pot estar sec, o quasi. És bon moment per pescar a les aigües somes, cosa que fan cigonyes, martinets i agrons. L'estany Europa, en canvi, pot rebre ara més aigua que mai, provinent de la veïna Empuriabrava. Aquí, collverds, polles d'aigua i fotges es deixen veure seguits de les seves llocades. Així com els cames-llargues, que hi fan niu alguns anys.. Altres limícols hi són presents des de mitjan estiu, ja de camí de tornada de les seva migració post-nupcial.

L'acolorit abellerol, que arriba a la primavera i roman fins l'estiu, fa el niu excavant un túnel als tal-lusos sorrencs de l'espai, tant vora l'estany del Cortalet com prop de la Muga i l'estany Europa.

Camesllargues

Els moixons d'espais oberts, més menuts i discrets, s'hi afegeixen: els cants de cogullades, bitxacs, cadernerres, trists, passerells, aloses i el "xoc-xoc-xoc" llunyà de les perdius omplen la plana agrícola que travessa l'itinerari.

La passera que travessa el riu Muga és una talala privilegiada per a observar, també a l'estiu, a l'alba i el capvespre, la fauna del riu i dels bosc de ribera. S'hi poden descobrir ocells com ara el blauet, l'oriol, l'abellerol, el teixidor, i els martinets menut i de nit. I amb sort, fins i tot la llúdriga!

Toni Lobet

Sensacions

per gaudir sobre el terreny

- L'olor de salobre a trenc d'alba a l'estiu, i les teranyines als joncars, cobertes de rosada, a la part central del recorregut.
- El gemec gairebé melancòlic dels torlits, so de fons dels capvespres a la plana conreada que travessa l'itinerari.
- L'estrany dringar del cant cristal·lí de l'aloosa que, com penjada d'un fil invisible, omple la buidor del cel de la plana.
- El goig de saber que tanta aigua utilitzada, i potser en part malbaratada, a la gran urbanització d'Empuriabrava, torna als aiguamolls i proporciona un refugi d'humitat en ple estiu, a l'estany Europa.

Tardor

Passada la calor de l'estiu torna el temps fresc, idoni per fer aquest itinerari d'amplis horitzons i poques ombres. Reverdeixen els prats de pastura, els canyissars i els tamarius es fan daurats i les sulsures de salicòrnia prenen tons rogencs. Arriben ocells del nord, com ara becadells, ànecs i fredelugues, a passar aquí els mesos freds. El falcó pelegrí els espera, aturat dalt les torres de la línia elèctrica. Les daines estan en zel, i el banyam dels mascles, ara més gran que mai, fa possible descobrir-les en la llunyania, entre els joncars.

Les pluges fortes acostumen a arribar als mesos de setembre i octubre, i part de l'itinerari pot estar enfangat i de mal passar, sobretot amb bicicleta.

Daines i fredelugues vora l'estany del Cortalet.

Hivern

Ànecs d'espècies diverses ocupen l'estany del Cortalet, i alguns també el d'Europa: sobretot collverds i xarxets, però també cullerots, xiulaires, grisets, ànecs blancs... Les fredelugues, i a també les daurades, visiten els camps de la part central de l'itinerari, on sempre hi ha un o altre rostoll ple a vessar de menuts ocells fringíl·lids: cadernerres, pinsans, verdums, passerells... Els becuts són audibles, i visibles en petits estols en vol, sobretot vora l'estany d'en Túries.

Becut

Natura a descobrir:

- **Flamencs**, com altres grans camallargs (bernats, capons), hi poden ser tot l'any, en petits grups
- **Becadells**, menuts ocells limícoles bruns i de bec llarg, freqüents sobretot a l'hivern
- **Gavines**, poden fer estols grans, a l'hivern i en temps de pas. A la primavera tenen el cap bru.
- **Fredeluga**, present a la tardor i l'hivern, de vegades en grans estols, als estanys i als camps
- **Anàtides**, presents tot l'any, a l'hivern fan estols de centenars d'individus i espècies diverses
- **Polla blava**, el "gall mari", de bec roig intens, s'amaga prop de les balques, de les quals s'alimenta
- **Cames-llargues**, arriben a la primavera i ocupen les aigües somes, on fa el niu
- **Aloosa**, menut ocell de plomatge marró pigallat, propi d'espais oberts. Canta del cel estant.
- **Agró roig i berrat pescaire**, el primer present a la primavera i l'estiu, el berrat sobretot a l'hivern
- **Arpella**, el gran ocell rapinyaire dels aiguamolls, plana sobre estanys i canyissars
- **Fotja**, negra amb bec blanc. Cria als estanys i a l'hivern s'hi afegeixen exemplars hivernants
- **Becut**, gran limícol que apareix en petits grups, en migració i a l'hivern. Fa un xiscle trist en vol.
- **Lliri groc**, les seves fulles verdes com llances apareixen a la fi de l'hivern i les flors grogues, a l'abril
- **Balca i canyís**, plantes aquàtiques que contribueixen a depurar les aigües
- **Daines**, poden aparèixer a qualsevol indret, i formen ramades de diversos exemplars
- **Limícoles**, nombroses espècies visiten les aigües somes a finals d'estiu, inici de tardor i primavera, en pas migratori
- **Cigonyes**, ocells emblemàtics que fan niu a llocs elevats a les closas. N'hi ha tot l'any
- **Conills i llebres**. Trobarem rastres i potser caus dels primers als marges dels camps, mentre que la llebre es pot sorprendre als espais oberts.
- **Daurada**, limícol de tons ocres d'hàbits propers als de la fredeluga. En grups, a l'hivern
- **Cabusset**, ocell cabussador menut i inquiet, cria als estanys i és present tot l'any
- **Bitxac**, rep el nom local de cagamànecs, pel seu costum d'aturar-se dalt de llocs destacats